બોલતી મેના

—: અથવા —

પ્રખ્યાત ગાયનમાળા.

પ્રકાશક—ઠક્કર, હરિલાલ અને ગોકળદાસ, મુંબઈ.

ઠેકાણું—સ્ટેશન રોડ—સુરત.

કીંમત ૦-૨-૦

તદ્દન નવા લોકપ્રિય ગાયનનો સમ્રહ

બોલતી મેના

અથવા

પ્રખ્યાત ગાયનમાળા.

—છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર—

ઠક્કર હરિલાલ જીવણલાલ

અને

મણુલાલ જીવણદાસ વજાણી

બુકશેલર્સ.

ઠે. સ્ટેશન રોડ, પોલીસ લાઇન્સ સામે, સુરત.

આવૃત્તિ ૨૭

સંવત ૧૯૭૯ — કોપીરાઇટ. — સને ૧૯૨૩

કીંમત બે આના.

આ બુક સુરત બરાનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી "જ્ઞાનવિલ" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા રઘુભાઈ લલ્લુભાઈ દેશાઇએ ઠક્કર હરિલાલ જીવણલાલ અને પ્રાણુલાલ જીવણદાસ વળાણી, બુકસેલર્સ માટે છાપી અને તેઓએ સુરત સ્ટેશનરોડ પોલીસ લાઇન્સ સામેથી પ્રસિદ્ધ કરી.

બોલતી મેના.

બલીરાજા—

મારી સજની, તું ક્યાં રમીઆવી રજની, સાચું બોલ, બોલ બોલ,
સાળુ સૈયર, તું શીદને આળ ચડાવે, કેડો છોડ છોડ, છોડ ?
હમણાં માળા ગુંથી હતીને, હમણાં કેમ કરમાણી.
પરસેવો તને ક્યાં વળ્યો, તારી ભમ્મર ક્યાં ભીંજાણી -સાચું
કાળો ભમરો શીરપર બેઠો, ઉરાડતાં ગભરાણી,
લપેટે લટ છુટી ગઈ—મારી, ભમ્મર ત્યાં ભીંજાણી.—કેડો
કસ્તુરી તારા અંગે મ્હેકે, કુસુમ કળીના હારો,
નયન રેખા છે નાચી નવેલી, મળીયો કોણ ઠગારો-સાચું.
ચંદ્ર સરોવર નહાવા ગઇતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
છાબ ભરીને ગજરા આપ્યા, હું તો તમથી હારી —કેડો.

રાજ તિલક— રમુજી ગાયન.

ભભક બતાવી પ્યારી ગજબ કર્યો ત્હેં, સપડાવ્યો નટખટને,
મોહિની! મોહિની! મોહિની! વેચાવ્યા આ મરકટને-ભ૦
જે ઇશ્કમાં અંધા બની, પરનાર પર લલચાય છે,
નિશંક તે નિર્લજ્જ જનો, આ હાલમાં સપડાય છે,
પ્રથક ગુંક,' હુકહુક, બેટા ચાલ; હુકહુક'
સલામ કર સલામ છે, સલામ જો સલામ છે!
અદરનો ભેદ ભાઈ જોઇ લેજો આમ છે,
મજરી...મજરી...મજરી...ના બગાડ મ્હારા વટને-ભ૦

રાજ તિલક—

બની મુંબાઇની શેઠાણી, હું મોટરમા ફરૂ,
તું પ્હેરે જો આ ખાદી, તો હું કબુલ કરૂં.
બનુ પાટણની પટરાણી, રે હું મોજ કરૂ—બની૦
ઘોડા ગાડીઓ મંગાઉં, વાડી બંગલા અપાઉં,
પણ ખાદી તો પ્હેરાઉં, તને મંજરી
સાડી ફેશનેબલ લાવો, મ્હારૂ મનડું મનાઓ—
વળી એરોપ્લેન મંગાઓ, આપી વરદી
ઉડે અદ્ધર સરરર રરરર ફરરરગ જાયરે હું તેમાં ફરૂ—બની૦
પ્હેરો હોંસે હોંસે ખાદી, પ્યારી એમા છે આબાદી,
મળે આજાદી ને જાય ત્હારી શરદી,
પૂરો મ્હારા અભિલાષ, માનો મ્હારી ફરમાશ
મ્હારૂં, દિલડું બનાવી દીધું દરદી—
હૈ—યા—મા—નો ચરરર રગરર અરરર રરરર થાયરે હું કેમ કરૂ—બની૦

અરૂણોદય—

દેખોરી એક બાલાજોગી, દ્વાર તેરે માઇ આયો હય,
વ્યાઘ્રામ્બર પીતામ્બર સોહે, ગલે નાગ લીપટાયો હય
ભીક્ષા લેકર આઇ નંદરાની, શંકર શીશ ધુનાયો હય,
લેઓ ભીક્ષા જોગી જાઓ, આસનપે મેરો બાલ ડરાયો હય,
ના ચાહીયે તેરી દોલત દુનિયા, ના ચાહીયે તેરી કાચનમાયા—
અપને ગોપાલકો દર્શન પાઉં, મેરે ગુરૂને બતાયો હય,
લે બાલક આઇ નંદરાની, અપને ગોદ બીઠાયો હય.
સેવા કરી ચરણામૃત લીનો, શૃંગીનાદ બજાયો હય.

અરૂણોદય— રસુજી-ગાયન

આલી આ તે શી બીમારી ! મદમા ભાન ભૂલાવનારી,
જાઓ જાઓ ના લજાઓ, બોલો બોલ શુ અવિચારી !
સાચુ બોલ કામણગારી, નયને કેફ ચડયો શો કારી !—
ઉરના ઉછાળા, અવનવા ચાળા, અધીરી બની તુ,ક્હાવરી બાળા
વાતવાતમા છણકે વસી, કયા ગઇ સરલતા તારી—
બેદરદીએ દરદ ન જાણે, પ્રેમની પીડા પ્રેમી પીછાણે,
સમઝાશે તમને, થતા—કોઇ રસીક પ્રીતમની પ્યારી

અરૂણોદય—

સ્વર્ગવાસી વીરલાનો, તમે સુણજો સદેશ,
અખીલ વિશ્વમાહિ, ઉજ્જવળ તમારો આદેશ,
ભૂલ્યા પાવનકર, પૂર્વજનો મગલ ઉદ્દેશ—
રામ કૃષ્ણના સતાન તમે કહાવો, વીર અર્જુનની યાદ કદાક લાવો,
બાણ શય્યાપર ભીષ્મે દીધેલા ઉપદેશ—
સ્વાતત્ર્યતણી ભાવના ખીલાવો, પરતત્રતાની બેડીઓ હઠાવો,
દેશ દેશને સુણાવો, (તમે) વિજયના સદેશ—

અરૂણોદય—

અણમોલ પળ વીતી જતી, અણમોલ કા ઉભા રહ્યા,
એંધાણ શા આપુ હવે, વેચાણ દીલના થઇ ગયા;
નીશાનીઓ શાની આપુ હવે શ્યામ !
આપ પૂછો દીલને છો દીલના દીલારામ—
ભાવનાની ભકિત તમે સ્નેહથી સ્વીકારી,
પ્રીતિ પૂજારી તમે બાલા ઉપકારી,
આજે ઉદય થયો ભાણ-જીવનમા આજે ઉદય થયો ભાણ

ભરથરી— રાગ, સીંધાનો કનેરો.

તારૂણી તુજથી નથીરે જુદાઇ, શશીવદની સુખ પામુ હું આહી,
વદન મનોહર તારૂ લલિતા, સૌરભ અંગ બદન સુખદાઈ, તારૂણી.
ભ્રકુટી વિક્રમ સ્મિત અતિ વિભ્રમ, નિરખી પ્રિયા ભૂલુ સરવેરે કાંઇ, તા
ત્રણુસોને સાઠ ત્યાગી તુજનેરે ચાહુ, તુજ વિણુ મુજ ક્ષણુ કલ્પ સમજાઈ. તા

ભરથરી— રાગ, આશાગોડી.

કામ છે દુષ્ટ વીકારી અહા પ્રભુ! કામ છે દુષ્ટ વીકારી—
ઇદ્ર સમાન પતિ અતિ સુદર, અશ્વપાલથી છે યારી, અહા પ્રભુ કામ છે,—
ત્રણુસોને ત્યાગી એકનેજ ચાહે, તેના ચિત્તમા છે જારી છીનાળી, અહા પ્રભુ—
ધીક બાઇ તુજને, ધીક તારી બુધ્ધિ, વિપરિત વાત વિચારી, અહા પ્રભુ—

ભરથરી— ભજન—રાગ, ઝીંઝોટી.

છોડદે અભિમાન, માન, અબ તો મનવા મેરા—છોડ
રાજપાટ સબ જુડે જાનો, કયુ તુમ હોત હેરાન,
નારી પ્યારી નહીં હે તેરી, મત કરના ગુમાન,—માન
જુઠી પ્રીત જગતકી દેખી, મત ભૂલે નાદાન,
બાહીર રંગ રૂપકું દેખી, મત હોના ગુલતાન,—માન
ચલ જગલમે ભેખ ધરેંગે, તજી જગત તોફાન,
જગત સ્વપ્નસે જાગ્રત હોના, ગુરૂસે લેના ગ્યાન—માન

ભરથરી—

હમ જાતે જંગલકે બીચ, જુઠી હે રાજકી જંજાળ,
સાધન અપના છોડકે, ઇધર મત હોના બેહાલ.
હે લખ લાનત ઓરતકુ, મત ગુમાના ઉસસે કાલ—હમ
બેહેતર હે અી દીલસેં, કભી હોવે ઝેરી ખ્યાલ,
અબ રાજ હમ નાહીં કરે, તુ રંજ અબ સંભાલ,—હમ.

ભર્તૃહરી— રાગ-લાવણી

ભરથરી ભ્રાતા વિચારીને તમે, કરો હૂપરે કોપ,
વણુ અપરાધે, (૨) તમે વદો વચન આરોપ—ભરથરી
છો શીરછત્ર, (૨) નવ લોપુ નીતિ ધર્મ,
બંધુ પત્ની મમ માત છે, કેમે કરૂ અવિહિતજ કર્મ—ભરથરી
કડુ વચન બાણુ, (૨) શીરપર મુકોમા કપ,
આગળ વાત વિચારતાં, ભાઇ પામશો પશ્ચાતાપ—ભરથરી
પાડવમા ધર્મ, (૨) જેમ લક્ષ્મણને રઘુવીર,
કનક ભક્તિ તેમ માહરી, નવ જાણો બંધુ કથીર—ભરથરી
ગણુ આપ સેર, (૨) મુક્તિ દાતા મનમાય,
બ્રહ્મ રસ ભોગી ભ્રષ્ટ થઇ, કયમ તુચ્છ વિષયને ધાય—ભરથરી

ભર્તૃહરી— રાગ-લાવણી.

દેખા નહીં કછુ સાર જગતમેં, દેખા નહીં કછુ સાર,
મોહ બીસે મત લપટો પ્યારો, દેખા નહીં કછુ સાર.
ચૌદ ચોકડી રાજ મીલે પન, ત્રષ્ણાકા નહીં પાર,
ભોગ ભોગતે ઇંદ્ર અપસરા, તૃપ્તી નહિ લગાર (૨) જગત૰
જીહા રગ રૂપમે ભૂલી, ક્રીડા કરત ગમાર,
રૂપ વીર્જ બલ નાશ હુવા તબ, નહીં હૈ અપની નાર (૨) જગત૰
પ્યારી મેરી જાની પીંગલા, હુવ રહા એક તાર,
તોભી કીયા કૃતઘ્ની રાની, અશ્વપાલકું યાર (૨) જગતમે.
અલ્પ ભખતકા યેહી તમાશા, દુખ હૈ અપરપાર,
બેશક ઇસકા ત્યાગ કરો તુમ, ફેર પસ્તાના યાર (૨) જગત૰
એહી ભરથરી નાર બફસે, જુલી હુવા ખુવાર,

એહી ભેખસે જગત શીખ હઉં, નવ ડુબો સંસાર;
નવ ડુબો સંસાર–જગતમે દેખા નહીં કછુ સાર.

ભાતહરી— રાગ–મરશીયા.

હાય, કેમ આ સહેરી ઉજેની રડાપો, ધણી થઇ છે રાજાજી ચાદ રાખો–ટેક.
બાણુ લક્ષ માળવાના છો સ્વામી, કામ કોડીલા રૂપે ન ખામી.
ગોર અંગે ભભુત શી જામીરે, હાય કેમ આ—
એક બાજુ કૃશા તમારી રૂએ, ચદ્રકળા ચોધારા નીર ચુએ,
બાપુ સુખે ન આજ કોઈ સુએરે—હાય
મેહેલ મેહેલે વિલાપ છાયો છે, પવન શોકનો સઘળે વાયો છે,
કળકળતા બાઇઓને ભાઇઓ છે રે—હાય.
ખાધે લટકી શી ભગવી ઝોળી, આવ્યા વસ્ત્ર કયા ગેરૂ ઝબોળી,
હાય હઇડામા પ્રગટાવી હોળીરે—હાય
નથી વિક્રમ ભાઈની કઇ આશા, કીધા કરમે એવારે તમાશા,
એણુ બીજાં જગલ કયાઇ વાસ્યારે—હાય.
ધણી નોધારા અમને કરોમા, આવુ અણધાર્યું પગલુ ભરોમા;
જોગી જીવતા ચિત્તામા ધરોમાં રે—હાય.

ભાતહરી— પીંગળા અને ભરથરી, નો સવાદ

ધીક શુવા ધીક શુજને, ધીક કામ વિકારજી,
જેણેરે ભુલાવી મને સત્યથી, કર્યો નીચ વિચારજી,
ભેખરે ઉતારો રાજા ભરથરી.
ક્ષમા કરોરે રાજા રંક છુ, નારી અજ્ઞાન જાતજી,
અન્ય વખત એવુ નહીં કરૂ, લાજ્યા માતને તાતજી;—ભેખરે.
કપટ રૂપીરે રાણી પીંગલા, એણુ બોલે વચનજી

રાજરે તજ્યુ તુજ કારણે, જો વિચારીને મનજી;
ભિક્ષા દેને મૈયા પીંગલા....

તુંરે ખોટી ને ખોટુ રાજ છે, ખોટો સારો સસારજી
અલખ જગાવુ વન એકલો, જેથી પામુ ઉદ્ધારજી—ભિક્ષા.
* રહોતો રાજા રસોઇ કરૂ, જમતા જાઓ સ્વામીનાથજી,
ક્ષીરરે નીપજાવું ક્ષણું એહમાં, જમીએ આપણુ સાથજી.—ભેખરે
મઢીરે કરાવુ રગ મહેલમા, રાખુ ગુપ્ત આવાસજી,
જેમરે જાણે નહિ જગતમાં, સાધો જોગ રહી પાસજી.—ભેખરે.
+ મહેલરે તારાને રાણી શુ કરૂ, કેવો ગુપ્ત આવાસજી,
ક્ષીરરે ભોજન તારૂ રાણી શુ કરૂ, નથી ભોગની આશજી—ભિક્ષા.
વાસી જગલના જોગી અમે, નહી ગ્રામમા વાસજી,
વિષની વેલીથી અળગો રહુ, નહિ નારીનો પાસજી.—ભિક્ષા.
— ભગવા જોઇ રાજા ભરથરી, દાવાનળ દીલ થાયજી,
માઇ કહો ન મારા કથજી, લાગે દેહમા લાયજી.—ભેખરે.
— વધુરે શુ વદું રાણી પીંગલા, કરૂ અરે કેટલો ઉચ્ચારજી.
બધુ જેવોરે બધુ તજ્યો, માર્યો વચનનો મારજી;
—હવેરે રાજને રાણી શું કરૂં '

+ વાકીરે વિધાતા મને ભુલવી, લખીયા લેખ લલાટજી,
આનુરે પ્રાયશ્ચિત હવે હુ શુ કરૂ, મારગ આપો પૃથ્વીમાતજી—ભેખરે.
ત્રણુશો નારીરે અન્ય આપની, માલવપતિ મહારાજજી,
એકને કારણે એને નવ તજો, પાપી પીંગળાને કાજજી—ભેખરે.
મોહ છોડી દે રાણી પીંગળા, પ્રીતે કર સતસગજી,
સગુરે નથી કોઇ કોઇનુ, આ સંસાર પતગજી.—ભિક્ષા.

દેતી હું તો દે મુને, નહિ તો કરૂ ગૃહ ત્યાગજી,
ગુરૂજી મારારે શેરી ચશે, આવી જાય જમાતજી—ભિક્ષા.
ભરતૃહરી— (રાગ—જશાવો સીતમકુ સમજાનાર હુ)
પિતાજી આ કોપ તમે શો કર્યો, જોગી વેષ બાપુ, શીદને ધર્યો,
મરી ગઇ છે માત, વળી જાઓ તાત,
પિતા ઓથ કોની છે, ઓરમાન માત,
ન આપી કરી બાપુ જાશો નહીં,
પિતા પાછળ નહીં જીવુ હુ તો સહી,

૨૦ માંડલીક—

કરીયે ના વિશ્વાસ કાયા માયાનો કદી,
મૃગજળ કેરા મોહ, શા લાગ્યા તને માંડલીક,
ચીરજીવી નથી તારી, અમર નથી કાયારે,
ઘડી બે ઘડી માટે, શુ બગાડે મતી ?
બગાડે મતી તુ શાને, જુનાગઢ પતી—ઘડી
રૂપે રંગે શુ લોભાણો, ભરમે કરતા ભુલ,
રૂપે રૂડા રળીયામણા—પણ એ શીમળાના ફુલ—ઘડી.

૨૦ માંડલીક—

કોઇ કહેજો—જોગીડાને, જઇને હો રાજ,
મધુવનમા ઝુરે તારી બાલા જોગણ.
વિરહ અંગારે સળગે, આખુ નંદન વન—મધુ૦
એની આખે શ્રાવણને, ભાદરવો ઝરે,
બાલા રસીયાના રાગે, એ રોતી ફરે,
વ્હાલ અંતરમા હોય તો, લ્હોજે લોચન—મધુ૦

રાગ માંડલીક—

દિવ્ય દેશ અમ ઉજ્વળ કરવા, ક્યારે ઉગશે દિવ્ય પ્રભાત ! (૨)
અંધકારના વાદળ ભેદી, યદુકુળ મણી દીન મણીના સુણશુ બસી નાદ, (૨)
દેશ દેશની મધુરી મૈયા, દિવ્ય અમારી ભારતભૂમી,
સુર મુનીવર યુગ યુગ પોષાયા, જેનાં ચરણ સરોજ ચૂમિ,
એવી અમ જનની જગ વિખ્યાત, ભારત માત—દિવ્ય.

પુંડલીક—

હમણા તો નથી નવરાસ ગુરૂરાજ, અમો ઘડપણમા ગોવીંદ ગાશુ,
મરણ પછીની વાતો કરો છો મોટી, ત્યારે હમણાં શુ પ્હેરવી લંગોટી,
વાત થાય જે ઉધારની તે ખોટી, કેમ શ્યામલાલ સાચુ...યાર . ઘડ૦
હજુ બાંધવા છે મારે કંઇક માળા, હજુ થાવું છે દસ વીસ મીલવાળા,
ઘર તાળાં કરી કુંકવા દીવાળા—કેમ શ્યામલાલ સાચુ ..યાર ઘડ૦
જ્યારે ચાલશે નહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાંભળીશુ કથા આ તમારી,
મળે નારી નહિ તો રહેજે બ્રહ્મચારી—કેમ શ્યામલાલ સાચુ'...યાર—ઘડ.

સ્વદેશ સેવા—

અલી આમ રીસાઇ એ, સમય નીહાળી નાવલીયાની સંગે.
પછી આવી મનાવે, ભિન્ન ભિન્ન ભાવે, છણકી મદનના જંગે,
વાહ વાહ સાંભળ—(પછી)
વદન હસ્તુ કરી ચંચળ નયનો, મધુર શબ્દમરમાળા—
માન મહીં મરકાતા જાતાં, છળીએ શ્યામ રસાળા—(એમ હા)—અલી.
કરગરતા જો આવે કંથ તો, છલગ ભરીયે છેટી,
બહુ તાણતા તુટે (માટે) આવે જાઇએ ભેટી—અલી૦

સ્વદેશ સેવા—

અમે સહુ એક ઝાડની ડાળ,
નથી જુદાઇ અમે સહુ ભાઇ, એક માતના બાળ,
હિંદુસ્તાનછે દેશ અમારો, ભારતી માત અમારી,
નવ કરીએ તેને માટે આ, જાન અમારી પ્યારી—અમે૦
હિંદુ મુસલમાન, પારસી યાહુદી, ખ્રિસ્તી જાત અનેક,
જાત જુદી છો રહી અમારી, પણ અંતર છે એક—અમે૦

રાજા સભાજી—

રાજા તારા ડુંગરીઆ પર બોલે ઝીણા મોર,
મોર જો બોલે પપૈયા બોલે, કોયલ કરેરે કલશોર (૨).. રાજા.
આઝમ રાત વીજલડી ચમકે, છાઇ છટા શી ઘનઘોર (૩) .રાજા.
"કોકિલ કલરવ તું કરી, બળતીને નવ બાળ,"
"હું સુતી પિયુ વિરહમાં, હૈડે ઉઠે જ્વાળ"
બાઇ મીરા કહે પ્રભુ ગીરધર નાગર તુ મારા ચિતડાનો ચોર રાજા.

રાજા સભાજી—

નારી વેશે નાથ તમારા રૂડા રૂપ સોહાય,
રૂપ સોહાય જોતા લલના લજવાય નારી
લટકે મટકે જ્યાં ચાલો, નખરે જ્યા નયન નચાવો.
લચકે કમર લચકાઇ જાય હાય ... નારી
ગમા રંઢ આતે કેવી ? હઠમા શી લ્હાણ લેવી ?
હઠથી હમેશા હાંસી થાય, થાય, થાય... ..નારી.

મીનળ-મુંજાલ—

અમર રહો અમ અમરપુરી સમ. નંદનવન વાડી, આ ગુજરાતની વાડી.
કૃષ્ણચંદ્રના બંસી નાદમાં, ગીરા ગુર્જરી ડોલે,
જેના સંતાનો ઉચ્ચારો, વેદ મંત્રના બોલે,
દેવતરૂ ગુજરાત જગતનું, ભાન કરાવે બ્રહ્મકર્મનું,
જેના પાને પાને લખાયા, કર્મયોગના લેખ
' અહીંસા પરમોધર્મં ' આપણું, જીવનસૂત્ર છે એક—આ ગુજરાત

મીનલ-મુંજાલ—

અમારી ફુલવાડીમા રાજ રહો અતિથી અમારી તે ગણી તમારી—
અમારી ફુલવાડીમા દયાના ફુવારા
અમારી ફુલવાડીમા પ્રેમનાજ ક્યારા '
રસવાળી, રસાળી, લલીત હું ફુવાળી—અમારી
અમારી ફુલવાડીનું મધુર આ પંખી,
સ્વતંત્રતા નિર્દોષતા, મૃદુતાનું સંગી
એના દોષને વિસરજો, તમ હૃદય સ્થાન દેજો એજ માગણી અમારી-અમારી.

મીનળ-મુંજાલ—

માન પાન દામ અને ખોટા દમામની, મોહિની ઉપર મન મોહ્યું,
હવેલી લેવામાં ગુજરાત ખોયુ.
માન પાન દામથી આવ્યા પ્રકાશમા, છાપામાં નામ અમે જોયુ
જાણ્યા છતા તમે પડતા કુવામા, આતે તમારો મોહ કેવો,
મશ્કા વીના ન બોલાવે કોઈપણ, આ છે જમાનો એવો.
પરતંત્ર એવા થવાની જરૂર શી ? કારણ દરબારમા પ્હેલી છે ખુરશી
ધરીએ અમલ કરીએ હુકમ, દોડાવીએ ટમટમ,
બસ દમ, બસ દમ, બસ દમ, દમ, દમ, બસ દમ,
કપાળે આંખ્યોનું કાજળ લોચ્યું.—ડરેલી.

સંસાર નૌકા—
સ્નેહ ભીની તે કર્યો છે હાર, ઓ મૃગનયની સ્નેહને સ્વીકાર,
તું રઢીયાળી, રાધા પ્યારી, કાનં કુંવર હું કાળો,
તન સરીતામાં સ્નાન કરાવી, દેહ સફળ કર મારો.
ભાન સાન ભુલી શું બેઠા, મતી ગઇ કયાં મારી,
ઉપદેશક થઇ આપ બનો છો, આવા અત્યાચારી—
તપ બળ મારૂં અર્પણું તુજ પર, તન મન નાખું વારી,
શાંત હૃદય મારૂં કરવાથી, મોક્ષ ગતી છે તારી
ધરમી થઇને અધર્મ કરતા ડર ઇશ્વરનો ધારો,
નર્કના કીડા ધર્મના ભક્ષક, ધીક ધીક છે જન્મારો.

આંખડીનાં બંધન—
ઘેરા નયન નચાવત પ્રાણુ, શ્યામલા તરલા,
શરમાળા કામણુ કરનારા, ન્યારા એ નવલા.
લોહચુંબક પાન, ગુમાન મદવાલા—ઘેરા.
તીરછા તીરોનો માર, તૂટ્યા હૃદયના તાર,
હિયડા વિંધી જાય કટાર, એ નેનોની અમીધાર, ઝીલો નેહથી રસીલા—ઘેરા.

આંખડીનાં બંધન—
પ્રીતિરસ જ્યાં ઉભરાય, ને અકળાય અલબેલી,
મધુરાં શા નેન નચાવી, હું ભોળીને ભરમાવી.
પરવશ તે કીધી કાય, જો તલસાય રસવેલી,
નચાને, મને બાંધી, હવે શરમાવે,
રસનાં ઝરણાં રસરાજ અજબ ઉભરાવે,
ઉર ધડક ધડક અતી થાય, મન મુંઝાય થઇ ઘેલી.

અબળોના અંજન—

મીઠી મીઠી મુરલી, વ્હાલી એ મુરલી, પ્યારો કનૈયો બજાવે!
મીઠી મીઠી શી વાતો સુણાવે! ગોરી મહીયારી નૈયા નચાવે!
દિલ શાને કુમારા લજાવે? હૈયા રસીલા છુપાવે—મીઠી
હું તો અજાણ, હમારો કહાન, ફસાણી, અજાણી, દીવાની,
ધવાણી, અમારી જુવાની, પ્યારી પ્યારી બતિયા, છલકાતી છતિયા,
લુચ્ચો બનાવે મનાવે, પટાવે, બસી બજાવી ભૂલાવે—મીઠી.

ભાગ્યોદય—

મૂવા લોકો જાને દહાડે દાડે અનાડી,
જૂએ નફટ થઈ આંખ કરી ફાડી—મૂવા.
હોય વરસ બારનો, કે સાઠના સુમારનો,
હોય જણ્યો મોચી, હજામ કે કુંભારનો—મૂવા.
મૂછના ઓખારથી, આંખના ચમકારથી,
સાન કરી બોલાવે શ્વાન જેવા પ્યારથી. ધીમેથી ખેંચતા સાડી—મૂવા.

ભાગ્યોદય—

મને વરવાની આશમા, જોને વર પેલા સલામો ભરી રહ્યા-મને.
જોબનનો નવરંગ ચડયો. તને અંગઅંગે સખી,
ખીલ્યુ અનુપમ રૂપ મનોહર—પેલા સલામો.
મીઠા સુણાવે ગીત ફાગણુ જો પ્રેમનાં, શૃંગારો મોકલે વસંત આ.
બને રસીકવર આઈ મળ્યા તને. ઓળે કા કંચને?
વરને વસંતને? બોલાવશે તને—પેલા સલામો.
લુચ્ચો પવન મારે અંગે લપટાય છે, ભમરો આ કંઈક કહી જાય છે.
ગાંડા બન્યા છે બેઉ તારી મિઠાશમા, રસના ઉલ્લાસમાં,
આકુના પાશમા, બેઉ વિલાસમાં—પેલા સલામો.

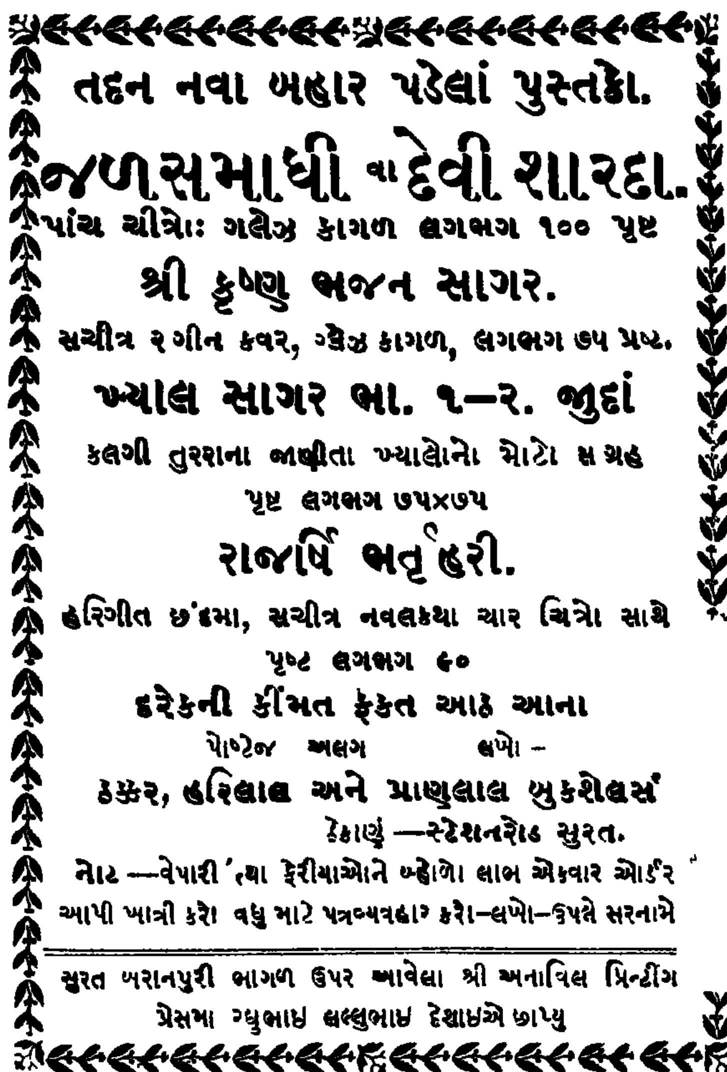
ભાગ્યોદય—

ઓર્ચીંતા કુસુમ બાણુ મારી ઓ પ્યારી, રંગીલો કહાન ક્યા ગયો ?
મીઠા બોલ બોલી ફસાવી છબીલો કાન ક્યા ગયો? હું ઢુંઢુ અકેલી મનમાં,
અરે હા, છુપાયો ક્યા લાડીલો ?—ઓર્ચીંતા
મટુકી લઇ હું તો ગઇતી મહી વેચવાને, લુંટી લીધી નંદલાલે,
ભુલેલી ફસેલી, થૈ ઘેની છબેલી, બતાવો રસીલો ક્યા લાડીલો ?—ઓર્ચીંતા

એ'માં શું ?—

છે સમજ સમય બળવાન, ફેરવે ફેશનનું એ સુકાન—છે
કસકસતી કંચુકીની તો, પ્રમદાએ કરી લુસ બાંય,
પારસી જેવા પોલકા, ત્યાં તો આવ્યા ફેશનમાંય
ટકાઉ રેશમી સાડી સુન્દર, બોયકોટ થઇ ત્યાંય,
સીફોન ને એ સ્થાન મળ્યું, જેથી સર્વાંગ દેખાય.
અખંડ કેશકલાપ ચિન્હ, સૌભાગ્યવતિનું ગણાય,
આજે બાલ કપાળ ઉપરના, સેલુન માંહી કપાય
પવન તેવી પુઠે નહિ કંઇ હાણુ—ફેરવે૦

— સમાપ્ત. —

સુરત બરાનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી અનાવિલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા ગધુભાઇ લલ્લુભાઇ દેશાઇએ છાપ્યુ